

FÖRFARANDEN I ANSLUTNING TILL KUNDKLASSIFICERING, INFORMATIONSSKYLDIGHET OCH UTREDNINGSSKYLDIGHET VID TILLHANDAHÅLLET AV INVESTERINGSTJÄNSTER

1 Allmänt om klassificering av kunder

Enligt lagen om investeringstjänster ska den som tillhandahåller investeringstjänster informera kunden om vilken kundklass kunden hör till: icke-professionell kund, professionell kund eller godtagbar motpart. Kundklassificeringen inverkar på investerarskyddets omfattning och på vilka förfarandebestämmelser som ska tillämpas. Sparbanken kan antingen på eget initiativ eller på begäran av en professionell kund behandla denne som en icke-professionell kund. Behandlingen av en kund som icke-professionell ska föregås av ett skriftligt avtal. Om avtalet tillämpas på en eller flera tjänster eller transaktioner eller på en eller flera typer av finansiella instrument eller transaktioner, ska detta framgå av avtalet.

Sparbanken ska före tillhandahållandet av investeringstjänster meddela kunden att denne utifrån tillgängliga uppgifter behandlas som en professionell kund, om inte något annat avtalas.

En kund som generellt eller i samband med en viss investeringstjänst eller transaktion eller i fråga om en viss typ av transaktioner eller finansiella instrument vill bli behandlad som en professionell kund ska skriftligen be Sparbanken om detta. Om kunden uppfyller kraven i 1 kap. 23 § 2 mom. ska Sparbanken skriftligen meddela kunden att denne som professionell kund inte omfattas av skyddet enligt alla de procedurbestämmelser som avses i denna lag och inte heller av ersättningsfondens investerarskydd. Kunden ska på motsvarande sätt skriftligen meddela Sparbanken att den är medveten om att det skydd som procedurbestämmelserna och ersättningsfonden ger upphör att gälla.

Emittenter och andra som erbjuder värdepapper har med kundens samtycke rätt att av Sparbanken få besked om hur kunden klassificeras med avseende på värdepapperet i fråga.

2 Ansökan om att bli klassificerad till en annan kundklass

Kunden har rätt att ansöka om en ändring av den kundklassificering som Sparbanken har fastställt. Ansökan om ändring av klassificeringen ska göras skriftligen. En ändring av klassificeringen kan påverka investerarskyddet och tillämpningen av procedurbestämmelserna.

En professionell kund kan på dennes ansökan behandlas som en icke-professionell kund eller som en godtagbar motpart. Även en kund som klassificerats som en icke-professionell kund kan på ansökan behandlas som en professionell kund. En kund som klassificerats som en godtagbar motpart kan på ansökan behandlas som en professionell eller en icke-professionell kund.

Sparbanken prövar från fall till fall förutsättningarna för en ändring av klassificeringen och huruvida man kan godkänna kundens ansökan.

En professionell kund som anser sig sakna tillräcklig erfarenhet och kunskap att bedöma och hantera de risker som förknippas med en tjänst eller en transaktion är skyldig att begära att bli behandlad som en icke-professionell kund.

3 Hur klassificeringen påverkar investerarskyddet

Enligt finsk lag omfattas icke-professionella kunder av det skydd som Ersättningsfonden för investerarskydd erbjuder. Fonden ersätter investerarens förluster om en medlem av fonden inte har betalat en av skyddet omfattad investerarens avtalsbaserade, klara och obestridda tillgodohavanden. Till en och samma investerare kan i ersättning betalas nio tiondelar av

investerarens tillgodohavande hos ett och samma värdepappersföretag, dock högst 20 000 euro. Fonden ersätter inte förluster som orsakas av en nedgång i en aktiekurs eller felaktiga investeringsbeslut, utan kunden ansvarar alltid för följderna av sina investeringsbeslut.

Ersättningsfonden för investerarskydd omfattar inte heller placeringsfondsverksamhet eller försäkringsverksamhet.

4 Hur klassificeringen påverkar de förfaranden som ska tillämpas

4.1 Icke-professionell kund

Innan ett skriftligt avtal ingås ska en icke-professionell kund få avtalsvillkoren och tillräckliga uppgifter om Sparbanken och den tjänst som tillhandahålls.

Uppgifter om Sparbanken

En icke-professionell kund ska få tillämpliga delar av följande uppgifter om Sparbanken:

- Sparbankens namn
- Sparbankens adress
- andra kontaktuppgifter till Sparbanken
- språk som kunden kan använda som kontaktspråk
- kommunikationssätt
- uppgifter om verksamhetstillståndet
- tillsynsmyndighetens namn och kontaktuppgifter
- uppgifter om ett anknutet ombud som Sparbanken eventuellt anlitar
- uppgifter om ersättningssystem som skyddar kundens medel, som Insättningsgarantifonden eller Ersättningsfonden för investerarskydd
- Sparbankens allmänna principer för behandlingen av intressekonflikter i sammandrag.

Uppgifter om den tjänst som tillhandahålls

En icke-professionell kund ska få tillämpliga delar av följande uppgifter om den tjänst som tillhandahålls:

1. en allmän beskrivning av tjänsten eller av karaktären hos det investeringsobjekt som är föremål för tjänsten
2. en beskrivning av de typiska riskerna i anslutning till föremålet för investeringstjänsten
3. de föreslagna investeringsstrategierna och riskerna med dem
4. handelsplatserna för utförande av uppdrag
5. förvaringen av kundmedel
6. kostnader för den tjänst som tillhandahålls
7. rapporter som ska lämnas med anledning av tjänsten samt hur ofta och när de ska lämnas
8. I fråga om kapitalförvaltningstjänster ska dessutom tillämpliga delar av följande uppgifter lämnas:
 - uppgift om metoden för att bestämma värdet på investeringsobjekten i kundens portfölj samt värderingsintervallet
 - uppgift om att de investeringsobjekt eller penningmedel som ingår i kundens portfölj eller del av dem eventuellt läggs ut på entreprenad
 - uppgift om jämförelseavkastning som eventuellt tillämpas på bedömningen av hur portföljens avkastning har utvecklats
 - uppgift om vilka slag av finansiella instrument som kan ingå i kundens portfölj och vilka slag av transaktioner som kan genomföras med investeringsobjekten, eventuella begränsningar inberäknade

- uppgift om målen för portföljförvaltningen samt om den risknivå som styr portföljförvaltarens prövningsrätt och eventuella begränsningar i prövningsrätten.

Bedömning av ändamålsenlighet

Den som förmedlar order till en icke-professionell kund ska fråga kunden om dennes erfarenheter av och kunskaper om investeringsobjektet eller investeringstjänsten i fråga för att kunna bedöma om de instrumentet eller tjänsten är ändamålsenlig för kunden.

För bedömningen av ändamålsenligheten ska följande uppgifter begäras av kunden:

- vilka typer av tjänster, transaktioner och investeringsobjekt som kunden känner till sedan förut
- karaktären och volymen hos de transaktioner som gäller kundens investeringsobjekt och intervallet för genomförandet av transaktioner
- kundens utbildningsnivå och tidigare yrke, om det kan anses ha betydelse för bedömningen.

Om Sparbanken anser att ett investeringsobjekt eller en tjänst inte är ändamålsenlig ur kundens synvinkel, ska Sparbanken meddela kunden detta. Sparbanken ska också informera kunden, om banken inte kan bedöma om ett finansiellt instrument eller en tjänst är ändamålsenlig av den anledningen att kunden inte har gett alla uppgifter som behövs som grund för bedömningen. Om det handlar om att genomföra eller förmedla en order i anslutning till ett sådant icke-komplext investeringsobjekt som avses i lagen, behöver ingen bedömning av ändamålsenligheten göras.

Bedömning av lämpligheten

En Sparbank som tillhandahåller investeringsrådgivning och kapitalförvaltning ska, innan investeringstjänsten tillhandahålls, inhämta nödvändiga upplysningar om kundens finansiella ställning, kunskaper om och erfarenheter av investeringstjänsten eller investeringsobjektet i fråga samt investeringsmål, för att kunna rekommendera kunden lämpliga finansiella instrument eller tjänster.

För bedömningen av ett investeringsobjekts eller en investeringstjänsts lämplighet ska Sparbanken inhämta tillämpliga delar av följande uppgifter:

uppgifter om kundens finansiella ställning

- kundens regelbundna inkomstkälla och inkomstens belopp
- kundens egendom
- kundens regelbundna ekonomiska åtaganden

kundens investeringsmål

- kundens investeringshorisont
- kundens vilja att ta risker och riskprofil
- syftet med kundens investering

kundens erfarenhet av och kunskaper om investeringar

- vilka typer av tjänster, transaktioner och investeringsobjekt som kunden känner till sedan förut
- karaktären och volymen hos de transaktioner som gäller kundens investeringsobjekt och intervallet för genomförandet av transaktioner
- kundens utbildningsnivå och tidigare yrke, om det kan anses ha betydelse för bedömningen.

Mot ljuset av de inhämtade uppgifterna ska Sparbanken bedöma huruvida det råd som ges eller den tjänst som tillhandahålls motsvarar kundens investeringsmål, huruvida kunden har förmåga att bära eventuella ekonomiska risker och huruvida kunden har den behövliga

investeringserfarenheten och -kunskapen för att förstå riskerna med den rekommenderade åtgärden.

Om kunden inte lämnar tillräckliga uppgifter får Sparbanken inte rekommendera investeringstjänsten eller det finansiella instrumentet i fråga.

4.2 Professionell kund

En professionell kund ska ges en allmän beskrivning av karaktären hos de investeringsobjekt som är föremål för tjänsten och typiska risker som förknippas med dem, om det är nödvändigt med beaktande av den aktuella kundens placeringserfarenhet.

Bedömning av lämpligheten:

En Sparbank som tillhandahåller investeringsrådgivning och kapitalförvaltning ska, innan investeringstjänsten tillhandahålls, inhämta nödvändiga upplysningar om kundens finansiella ställning och investeringsmål, för att kunna rekommendera kunden lämpliga finansiella instrument eller tjänster.

För bedömningen av ett finansiellt instruments eller en tjänsts lämplighet ska Sparbanken inhämta tillämpliga delar av följande uppgifter:

uppgifter om kundens finansiella ställning

- kundens regelbundna inkomstkälla och inkomstens belopp
- kundens egendom
- kundens regelbundna ekonomiska åtaganden

kundens investeringsmål

- kundens investeringshorisont
- kundens vilja att ta risker och riskprofil
- syftet med kundens investering

Om kunden inte lämnar tillräckliga uppgifter får Sparbanken inte rekommendera investeringstjänsten eller det finansiella instrumentet i fråga.

4.3 Godtagbar motpart

En godtagbar motpart kan skriftligen begära att Sparbanken ska tillämpa de förfarandebestämmelser som syftar till att skydda investeraren på transaktioner som genomförs med den godtagbara motparten, antingen på ett allmänt plan eller beträffande en enskild transaktion. Sparbanken prövar från fall till fall huruvida den framförda begäran kan bifallas. För övrigt gäller förfarandebestämmelserna och bestämmelserna om skydd för investerare inte godtagbara motparter.

5 Kundklasser och kriterier för klassificeringen

5.1 Icke-professionell kunder

Andra kunder än sådana som är professionella kunder eller godtagbara motparter.

5.2 Professionell kunder

1. Sammanslutningar

Sammanslutningar som driver verksamhet på finansmarknaden med stöd av verksamhetstillstånd eller vilkas verksamhet på finansmarknaden är reglerad i lag¹ och med dem jämförbara utländska sammanslutningar som står under myndighetstillsyn:

¹ Som reglerade sammanslutningar betraktas även försäkringsföreningar.

- a) värdepappersföretag
- b) kreditinstitut
- c) fondbolag, förvaringsinstitut, förvaltare av alternativa investeringsfonder
- d) börs enligt lagen om handel med finansiella instrument
- e) värdepapperscentral, central motpart
- f) försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag
- g) arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelse och pensionskassa
- h) lokala företag som avses i artikel 4.1.4 i EU:s tillsynsförordning
- i) företag som handlar med råvaror och råvaruderivat för egen räkning
- j) andra institutionella investerare än de som avses i punkterna a–i²

2. Storföretag

Företag som enligt bokslutet för den senast avslutade hela räkenskapsperioden uppfyller minst två av följande krav:

- a) balansomslutning minst 20 000 000 euro
- b) omsättning minst 40 000 000 euro
- c) kapitalbas³ minst 2 000 000 euro

3. Stater och deras enheter

- a) finska staten
- b) Statskontoret
- c) landskapet Åland
- d) utländska stater och delstater
- e) utländska organ för skötsel av statsskulden.

4. Centralbanker

- a) Europeiska centralbanken
- b) Finlands Bank
- c) utländska centralbanker
- d) Internationella valutafonden, Världsbanken, Europeiska Investeringsbanken och internationella sammanslutningar och organisationer som kan jämföras med dem

5. Institutionella investerare

Institutionell investerare vars huvudsakliga bransch är att investera i finansiella instrument.

6. Utifrån kundens egen ansökan

Förutsättningar:

- 6.1. Kunden ansöker skriftligen.
- 6.2. Kunden uppfyller minst två av följande krav:
 - a) kunden har på marknaden på marknaden i fråga utfört i genomsnitt minst tio transaktioner av betydande storlek⁴ per kvartal under de senaste fyra kvartalen;
 - b) värdet av kundens investeringsportfölj⁵ är över 500 000 euro

² Andra institutionella investerare är bl.a. specialfinansieringsbolag som kreditinstitutslagen inte ska tillämpas på. Sådana är enligt regeringens proposition t.ex. Finnvera Abp och Fonden för industriellt utvecklingssamarbete Ab (FINNFUND).

³ Till kapitalbasen räknas bl.a. aktiekapital, andelskapital och motsvarande kapital, överkursfond, fond för gängse värde, övriga fonder och ackumulerade vinstmedel.

⁴ Till kapitalbasen räknas bl.a. aktiekapital, andelskapital och motsvarande kapital, överkursfond, fond för gängse värde, övriga fonder och ackumulerade vinstmedel.

⁵ Vid beräkningen av investeringsportföljens värde räknas även likvida medel med.

c) kunden arbetar eller har arbetat yrkesmässigt inom finanssektorn minst ett år med uppgifter som förutsätter kännedom om planerade transaktioner och tjänster.

6.3. Sparbanken har gjort bedömningen att kunden har beredskap att fatta självständiga investeringsbeslut och förstå vilka risker dessa innebär, och Sparbanken godkänner kundens ansökan.

6.4. Sparbanken meddelar kunden skriftligen att kunden inte omfattas av investerarskyddet enligt alla procedurbestämmelser i 10 kap. i lagen om investeringstjänster och inte heller av skyddet i ersättningsfonden för investerare.

6.5. Kunden meddelar Sparbanken skriftligen att kunden är medveten om att det skydd som procedurbestämmelserna och ersättningsfonden ger upphör att gälla.

5.3 Godtagbara motparter

1. Sammanslutningar

Sammanslutningar som driver verksamhet på finansmarknaden med stöd av verksamhetstillstånd eller vilkas verksamhet på finansmarknaden är reglerad i lag⁶ och med dem jämförbara utländska sammanslutningar som står under myndighetstillsyn:

- a) värdepappersföretag
- b) kreditinstitut
- c) fondbolag, förvaringsinstitut, förvaltare av alternativa investeringsfonder
- d) börs enligt lagen om handel med finansiella instrument
- e) värdepapperscentral, central motpart
- f) försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag
- g) arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelse och pensionskassa
- h) lokala företag som avses i artikel 4.1.4 i EU:s tillsynsförordning
- i) företag som handlar med råvaror och råvaruderivat för egen räkning
- j) andra institutionella investerare än de som avses i punkterna a–i⁷

2. Storföretag

Företag som enligt bokslutet för den senast avslutade hela räkenskapsperioden uppfyller minst två av följande krav:

- a) balansslutning minst 20 000 000 euro
- b) omsättning minst 40 000 000 euro
- c) kapitalbas⁸ minst 2 000 000 euro

3. Stater och deras enheter

- a) finska staten
- b) Statskontoret
- c) landskapet Åland
- d) utländska stater och delstater
- e) utländska organ för skötsel av statsskulden.

4. Centralbanker

- a) Europeiska centralbanken
- b) Finlands Bank

⁶ Som reglerade sammanslutningar betraktas även försäkringsföreningar.

⁷ Andra institutionella investerare är bl.a. specialfinansieringsbolag som kreditinstitutslagen inte ska tillämpas på. Sådana är enligt regeringens proposition t.ex. Finnvera Abp och Fonden för industriellt utvecklingsamarbete Ab (FINNFUND).

⁸ Till kapitalbasen räknas bl.a. aktiekapital, andelskapital och motsvarande kapital, överkursfond, fond för gängse värde, övriga fonder och ackumulerade vinstmedel.

c) utländska centralbanker

d) Internationella valutafonden, Världsbanken, Europeiska Investeringsbanken och internationella sammanslutningar och organisationer som kan jämföras med dem

5. Ansökan från en kund som klassificerats som godtagbar motpart att bli behandlad som en professionell kund

Förutsättningar:

5.1. En ovan i punkterna 1,3 och 4 avsedd godtagbar motpart ansöker skriftligen att procedurbestämmelserna ska tillämpas på transaktioner som utförs med den antingen generellt eller med avseende på en viss transaktion.

5.2. Sparbanken godkänner kundens ansökan.

6. Ansökan från en kund som klassificerats som godtagbar motpart att bli behandlad som en icke- professionell kund

Förutsättningar:

6.1. En ovan i punkterna 1,3 och 4 avsedd godtagbar motpart ansöker skriftligen att procedurbestämmelserna ska tillämpas på transaktioner som utförs med den antingen generellt eller med avseende på en viss transaktion.

6.2. Sparbanken godkänner kundens ansökan.

6.3. Om kundens behandling som en icke-professionell kund ingås ett skriftligt avtal av vilket framgår om avtalet tillämpas på en eller flera tjänster eller transaktioner eller på en eller flera olika typer av värdepapper eller transaktioner.

7. Ansökan från en kund som på egen begäran kategoriserats som institutionell investerare att bli behandlad som en godtagbar motpart

Förutsättningar:

7.1. Kunden ansöker skriftligen.

7.2. Kunden samtycker skriftligen till att bli behandlad som en godtagbar motpart.